

“A legnagyobb magyar: Széchenyi István”

országos vetélkedősorozat 2. levelező feladatsora és megoldásai

1. A napóleoni háborúkat követő tíz évben (1815-25) Széchenyi sokat utazott külföldön és itthon. 1818-19-ben nagy dél-európai és keleti utazást tesz két barátjával és hattagú kíséretével. Útjukat Triesztben kezdik és Bécsben fejezik be.

Sorold fel azokat a jelentősebb városokat, szigeteket, szorosokat, amelyeket az utazók meglátogattak!

Trieszt, Padova, Argua, Ferrara, Firenze, Róma, Ancona, Korfu, Dardanellák, Trója, Konstantinápoly, Szmirna, Chiósz, Athén, Maraton, Pireusz, Patrasz, Valletta, Palermo, Nápoly, Bécs (19 + 1 pont)

Helységnevenként 1 pont: 19, jó sorrend: 1 pont, összesen: 20.

2. Kevesen tudják, hogy Széchenyi javaslatára vált általánossá hazánkban az itt felsorolt szavak közül négy. Vajon melyek ezek? Jelöld meg!

- jogos
- sport
- Budapest
- kend
- maga
- labda
- ön
- lovarda (4 pont)

3. Kossuth Lajos Széchenyit a “legnagyobb magyarnak”-nak nevezte, de ki volt a:

- Kalapos király – II. József
- Korzikai szörnyeteg – Bonaparte Napóleon
- Európa zsandára – I. Miklós
- Árvízi hajós – Wesselényi Miklós

- Haza bölcse – Deák Ferenc
- Turini remete – Kossuth Lajos
- Zsibói bölény – id. Wesselényi
- Bresciai hiéna – Haynau
- Nemzet mindenese – Fáy András (10 pont)

4. Keresd a kakukktojást! Húzd alá és indokold!

Wesselényi F. – *Felsőbüki Nagy Pál* – Martinovics Ignác

NEM VÉGEZTÉK KI

Szemere Bertalan – Eötvös József – Fáy András

NEM MINISZTER

Lovakrul – Hitel – *Nemzeti Casino*

INTÉZMÉNY

Caroline Meade – *Seilern Crescence* – Hunyady Gabriella

FELESÉG

Almási Balogh Pál – *Metternich* – Dr. Georgen

NEM ORVOS (10 pont)

találatonként 5 pont

indoklás 5 pont

6. Báró Simonyi a grótot lóvásárlással bízza meg és Erdélybe küldi, ahol összebarátkozik ifj. Wesselényi Miklóssal.

Írd le egy oldalon, hogy hogyan képzelte el Széchenyi a lótenyésztés-lóversenyzés megvalósítását Magyarországon! (25 pont)

A feladat megoldása életrajzi adatok alapján és “A lovakrul!” című Széchenyi munka alapján történhet.

A tenyésztéssel, futtatással, lóneveléssel, ezek megszervezésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati tevékenységét ismertessék a csapatok fogalmazásukban.

7. Széchenyi István katonaevei alatt 5 érdemrendet kapott. Sorold fel őket!

1. Szt. Vlagyimir Rend IV. oszt. Lovagke-

resztje

2. Pour le Mérite Rend
3. Szt. Móric és Lázár Rend IV. oszt. Lovagkeresztje
4. Szt. Ferdinánd Rend III. oszt. Lovagkeresztje
5. Hadseregkereszt vagy Ágyúkereszt
– Pontos megnevezésenként 2 pont –
(10 pont)

8. Keresd a helyszínt! (a városok mellé írd a számot!)

1. Akadémia – Pozsony – 7
  2. Gőzmalom – Balatonfüred – 9
  3. 1815 kongresszus – Tiszadob – 8
  4. Wesselényi – Óbuda – 6
  5. Tiszavölgyi Társulat közgyűlése – Vaskapu – 10
  6. Hajógyár – Debrecen – 5
  7. Országgyűlés – Pest – 1
  8. Tisza szabályozás – Bécs – 3
  9. "Kisfaludy" – Sopron – 2
  10. Al-Duna szabályozás – Zsibó – 4
(10 pont)
- 1 város mellé csak 1 szám kerüljön!

9. 1848 januárjában Széchenyi javaslatot terjeszt elő "A MAGYAR KÖZLEKEDÉSI ÜGY RENDEZÉSÉRŐL". Írd le egy oldalon saját szavaiddal a tervezet lényegét! (25 pont)

Forrás: 7. oszt. történelem egységcsomagból: Széchenyi István: Javaslát a Magyar közlekedésügy rendezéséről.

10. Ebben a feladatban idézeteket találsz a "Legnagyobb magyar" gondolataiból. Az idézetek sorszámát írd a megadott művek elé! (egy műhöz egy számot írhatasz!)

1. "Szegény kis haza, mégis elég csúnyácska vagy. Igaz, hogy még nem ismerlek egészen, de majd megnézek nemsokára, mert hűségesen szeretlek, dacára futóhomokodnak és felfuvalkodott lakóidnak."

2. "Szorgalmasan dolgozom – s önérzetesen –

Ha lenyírnák a szárnyamat – járok majd a lábamon, – ha azokat is levágják, a kezemen járok, ha azokat is kitépik – hasoncsúszok!"

3. "Nem a nép sokasága okozza egy vidék virágzását, hanem a nép minemősége."

4. " ... ha nem mondhatom magamat virágzó nemzet tagjának, bármily kincsekkel áldotta volna is meg személyemet a sors, boldog soha nem lehetek..."

5. "Reform, progresszív nemzeti és alkotmányos vágásokban, engesztelődés minden ha-

zafiak iránt, mindenkifölött erkölcsi és társadalmi tisztaság."

6. "A magyar szó még nem magyar érzés, az ember mert magyar, még nem éretnyes ember, és a hazafiság köntösében járó még korántsem hazafi."

7. "Mert általános belbecsünk, azaz kimívelt lelki tulajdonink oly kicsinyek, oly csekélyek, hogy azokban gyökeres fordulat és javulás tán még sürgetőbb, még égetőbben szükséges, mint külső szokásaink s divatunkban."

8. "Az ember halhatatlan lélek s annak legfőbb száke, az emberi agyvelő jelöli ki a kultúra ösvényét, s csak ez bírja a nemzeteket lehető legmagasabb civilizációi fokra és semmi egyébb!"

9. "Ha éhesnek kenyeret adok, a tett szép, de én sokkal szebbnek tartom, valakit oly helyzetbe állítani, hogy maga magának nem csak kenyeret, hanem még sültet is szerezhesen."

10. "Jaj annak a nemzetnek, amely elárulja és meggyilkolja nemzeti génuszát, mert ha ezt megteszi, akkor előbb-utóbb, de minden bizonytalansággal az elaljasodás szurkaiba süllyed, és abban örökre el is temeti magát.

1. Napló. Utirajzok

9. Hítel

8. Világ

2. Napló

3. Stadium

7. Hunnia

6. A Magyar Akadémia körül

4. Adó és két garas

5. Politikai program töredékek

10. Nagy magyar szatíra

Találalonként 4 pont (40 pont)

11. Írj öt olyan szépirodalmi művet – író és cím feltüntetésével – mely Széchenyi István alakját idézi élénk!

1. Arany J.: Széchenyi emlékezete

2. Berzsenyi: Gróf Majláth Jánoshoz

3. Eörsi: Széchenyi és az árnyak

4. Fekete S.: Széchenyi István

5. Herczeg F.: A híd

6. Kocsis István: Széchenyi István

7. Hegedűs Lóránt: Gr. Széchenyi István regénye és éjszakája

8. Kocsis I.: A tizenkettedik lánc

9. Lengyel József: Hídépítők

10. Németh László: Széchenyi

11. Lászlóffy Aladár: Széchenyi sírja

12. Surányi Miklós: Egyedül vagyunk

Író: 5 pont

Cím: 5 pont

(10 pont)

12. Az alábbiakban Széchenyi önálló kötetben megjelent művei közül öt címet és öt évszámot közlünk. Keresd a párját!

Világ – 1831 – 1838

Magyar játékszínről – 1832 – 1831

Néhány szó a lóverseny körül – 1838 – 1832
Stadium – 1833 – 1842

A Magyar Akadémia körül – 1842 – 1833
(5 pont)

13. A gróf nemcsak mint politikus, közigazdász, utazó, író, mezőgazdász stb. vált híressé, hanem korának jelentős sportembere is volt. Nevezz meg öt olyan – ma is meglévő – sportszámot, amelyet Széchenyi is űzött!

1. evezés

2. úszás

3. vívás

4. gyaloglás

5. lovaglás

6. céllövészet

7. lapda (a tenisz elődje)

8. hegymászás (5 pont)

14. Széchenyi Istvánról sok mindent tudtok, de nevezetek meg 3 olyan intézményt, amelyek megalkotása édesapjának, illetve Ödön fiának a nevéhez fűződik.

FERENC: Nemzeti Múzeum, Széchenyi Könyvtár;

ÖDÖN: Budapesti Tűzoltóegylet (3 pont)

15. Széchenyi angliai tapasztalatai alapján szerette volna modernizálni földbirtokát, ehhez nagy mennyiségű készpénzre lett volna szüksége, de kérését egy bécsi bankár elutasította. Te vagy a bankár, röviden magyarázd el, hogy magyar nemes miért nem kaphat kölcsönt!

A tanulóknak ismerniük kell az ősiség törvényét. Ez a törvény hatályosságát tekintve közel 500 év múlva is – fő vonásaiban – érvényes. Ez a körülmény kedvezőtlen helyzetbe hozza a magyar nemességet. Felveendő hitelükre nincs garancia.

A csapatok fogalmazásukban a bankár szerepébe képzelve magukat kell ezt az ellentmondást megmagyarázniuk. (16 pont)

Elérhető pontszám: 200 pont

*"A legnagyobb magyar: Széchenyi István" országos vetélkedősorozat
3. levelező feladatsora*

Egy kis irodalmi kiegészítés:

1. Kelet népe

2. A reformországgyűlések és az 1848-as

forradalom törvényei

Összeállította: Vihol Katalin

Progresszió KFT. 1989

3. Széchenyi István

Összeállította: Fenyő Ervin

Helikon Kiadó

1. Kossuth a legnagyobb magyarnak nevezte Széchenyit ennek ellenére volt közöttük nézeteltérés. Fejtsd ki, mi volt az ellentét lényege!

A tanulók saját szavaikkal, saját szintjükön fejtsek ki Széchenyi monarchiához való ragaszkodását és Kossuth függetlenségi törekvéseit. (20 pont)

2. A magyar nyelv ügye a reformkor egyik központi kérdése, de nem csak a reformkori országgyűlések állandó témája. Mikor és hol volt az a két országgyűlés, amely már foglalkozott ezzel a kérdéssel?

1790-91 Buda

1807 Buda (5 pont)

3. Gyakorlati tevékenysége közül az egyik legfontosabb a Lánchíd megépíttetése. Ki volt a tervezője és a kivitelezője?

Tervező: William Clark

Kivitelező: Adam Clark (4 pont)

4. Az általa ismert államformák közül melyiket tartotta a legtokéletesebbnek és miért?

ALKOTMÁNYOS MONARCHIA – Angliában a nemesség megmarad a politikai életben, mint vezető réteg. (6 pont)

5. Utazásai során meghatározó volt az angliai út. Sorolj fel 10 meglátogatott települést!

Például:

– Dover

– Epsom

– London

– Cambridge

– Oxford

– Cheltenham

– Birmingham

– Chester

– Liverpool

– Manchester (10 pont)

Lásd még: Gazda István: Széchenyi napjai c. könyv

6. A nemzet felvirágoztatása érdekében különböző javaslatai, elképzelései voltak. Sorolj fel közülük 10-et!

– MTA

- Lánchíd
- folyamszabályozás
- vasút
- téli kikötő
- szederegylet
- Óbudai hajógyár
- gőzmalmok
- hajózás
- Kaszinó
- lótenyésztés stb. (10 pont)

7. Az 1825/27-es országgyűléssel kezdetét veszi a reformkor, amely az 1847/48-as országgyűléssel zárul. Az egyes országgyűléseknek melyek voltak a legfontosabb problémái?

- a) 1825-27 Akadémia megalakítása – jobbagykérdés
- b) 1832-36 Örökváltság részleges elfogadása – nemesi költség vállalása
- c) 1839-40 Örökváltság fakultatív elfogadása
- d) 1844 Magyar nyelv hivatalossá válása
- e) 1847-48 "Áprilisi" törvények (15 pont)

8. Az áprilisi törvények értelmében megalakul az első magyar kormány. Kik voltak a tagjai és milyen miniszteri tárcát töltötték be?

- Batthyány Lajos – miniszterelnök
- Kossuth Lajos – pénzügyminiszter
- Deák Ferenc – igazságügyminiszter
- Szemere Bertalan – belügyminiszter
- Széchenyi István – közmunka- és közlekedésügyi miniszter
- Klauzál Gábor – földművelés- ipar és kereskedelmi miniszter
- Eötvös József – vallás- és közoktatásügyi miniszter
- Mészáros Lázár – hadügyminiszter
- Esterházy Pál – a király személye körüli miniszter

9. Széchenyi rövid ideig tölti be miniszteri funkcióját a kormányban, s lemond. Felsorolunk néhány időpontot és okot.

- Válaszd ki közülük az igazit!
- 1848. jún. 18. statárium Magyarországon
- 1848. júl. 18. a Lánchíd belesik a Dunába
- 1848. szept. 11. Jellasics lázadása
- 1848. dec. 2. I. Ferenc József lesz az új uralkodó
- 1848. szept. 4. betegségére való hivatkozással szabadságát kéri (3 pont)
- 10. Az egészségi állapotában megrendült Széche-

nyi elhagyja Magyarországot és Ausztriában gyógykezelési magát. Hol? Milyen intézményben? Mekkora ideig tartózkodott itt?

DÖBLING – Dr. GOERGEN INTÉZETE

1850. április 20. – 1860. április 8. (4 pont)

11. Ki volt az a híres festőművész, aki olajfestményein megörökítette a reformkor nagy alakjait?

Barabás Miklós (1 pont)

12. Egy nagy magyar utazó sírkövét ábrázoló festményt Széchenyi bekereteztetett. Ez a bekeretezett medallion döblingi íróasztalán állt. Ki volt az utazó?

Kőrösi Csoma Sándor (1 pont)

13. Döblingi tartózkodása alatt megjelenik egy Magyarországgal kapcsolatos névtelen röpirat, melyre szatírban válaszol. Mi volt az írás német és magyar nyelvű címe?

- Blick – Visszapillantás Magyarország legutóbbi fejlődési szakaszáról.
- Ein Blick auf den anonymen Rückblick Pillantás a névtelen visszapillantásra. (4 pont)

14. Sorolj fel Széchenyi életével foglalkozó tudományos munkák közül 10-et!

- Például:
- Bozók Mária: Széchenyi hite
- Gárdonyi Albert: Széchenyi István szerepe Budapest fővárossá fejlesztésében
- Spira György: Négy magyar sors
- Kovács Lajos: Gróf Széchenyi István közeletének 3 utolsó éve
- Mészáros Vince: Széchenyi és a magyar vízügyek
- Ács Tibor: Széchenyi katonaelete
- Babits Mihály: A legnagyobb magyar
- Bóka László: Széchenyi az író
- Fekete Sándor: Széchenyi naplója
- Gál István: Széchenyi monográfia Amerikából (10 pont)

Forrás: Eseménynaptár 1991/3

Széchenyi emlékszám

(A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kiadványa 1991.)

15. Kossuth szerint a legnagyobb magyar: Széchenyi. Igaznak tartod-e a mondást, és ha igen, miért? (Önálló véleményt kérünk!!!)

Szubjektív véleményeket várunk kellő indoklással. Egyet nem értés esetén a megalapozott választ elfogadjuk ugyanúgy helyes megoldásként. (24 pont)

Az elérhető pontszám: 135 pont

A Csillebércei Gyermek- és Ifjúsági Központ

képzési és táborozási tevékenysége teljesítése után fennmaradó szabad kapacitását továbbra is a gyermek- és ifjúsági turizmus és üdültetés feladatainak megvalósítása érdekében kívánja hasznosítani.

Az egy-két éjszakára kísérekkel és programmal érkező kiránduló csoportok fogadásán túl vállalkoznak csoportos gyermeküdültetésre a nyári szünidőben, közművelődési-, sport-, turisztikai-, táboriskolai programok szervezésére, nemzetközi kapcsolatok keretében érkező külföldi csoportok fogadására, illetve a megrendelők által igényelt egyéb programok szervezésére.

Szállás:

– Altábori kőépületek (ápr. 15 – okt. 15.): 4-6 ágyas szobák, közös melegvizés zuhanyozó.

– Altábori faházak (ápr. 15 – okt. 15.): 3 ágyas szobák, zuhanyozó az épületben.

– Kollégium (egész évben): 2-3 ágyas szobák, zuhanyozó emeletenként.

– Pavilon (egész évben): 2-5 ágyas szobák, zuhanyozó az épületben.

– Bungalow (egész évben): 2 ágyas zuhanyozós szobák, társalgó színes televízióval.

– Kemping (máj. 15 – szept. 15.): saját vagy bérelhető sátor.

Étkezés:

A megrendelők igénye szerint napi háromszori étkezést tudnak biztosítani önkiszolgáló, ill. II. osztályú étteremben. Természetesen az étkezés nem kötelező; megrendelés esetén bármilyen bontásban (például csak reggeli) tudják biztosítani.

További térítés ellenében igénybe vehető létesítmények: sportpálya, előadóterem, tanterem, szabadtéri színpad.

További felvilágosítás:

Csillebércei Gyermek- és Ifjúsági Központ

Budapest XII., Konkoly Thege M. u. 21.

Menedzseriroda: 156-5772

Telefonközpont: 156-3533

Telefax: 175-9327

Az iskolai oktatás céljaira is rendkívül alkalmas térkép jelent meg a közelmúltban. Az 1:360 000 méretarányú térkép három nyelvű jelkulccsal ellátott, a millennium évében, 1896-ban készült. Az eredeti restaurálása után a 12 lapból álló térképet három alapszínnyomással állították elő, megpedig két változatban:

A változat: 12 db hajtogatott A/4 méretben
B változat: 12 lapból álló, kasírozható.

A térkép az akkori Magyarország politikai és közigazgatási beosztását, sőt a millennium évében létezett helységek neveit eredetiben (az akkori helyesírásnak megfelelően) tartalmazza. A térkép a Magyar Hadsereg Tóth Ágoston Térképészeti Intézetben készült.

A térképek ára változatanként 1500,- Ft (ÁFA-val együtt).

Megrendelhető:

Szombathelyi Erdőtervezési Iroda,
9700 Szombathely, Batthyány tér 2.

Tel.: 94/11-404

Az ALPOK-ADRIA-ATLASZ Térképkereskedelmi Iroda ez év áprilisában kiadja – az évek óta hiányzó – a Kárpát-medence domborzata és vízrajza többszínnyomású falitérképet. A térkép a jelenlegi országhatárok nélkül bemutatja Magyarországot, valamint a Felvidék, a Kárpátalja, Erdély, a Vajdaság és Horvátország, valamint a szlovéniai területek domborzatát és vízrajzát (a folyók időszakosan és állandóan árvízzel borított területeit is).

A térkép jelöli a Kárpát-medence fontosabb magyar nyelvű településeit, városait is.

A térkép méretaránya 1:600 000, mérete 140 x 180 cm.

Írányára: 1800-2000,- Ft + ÁFA.

Megrendelhető:

Vas Megyei Pedagógiai Intézet

9700 Szombathely

Hollán Ernő u. 8.

Pest

Orosztanárok figyelem!

Az ELTE BTK Olasz Tanszéke felvételt hirdet az 1992/93. tanévre, kizárólag orosz nyelvtanári végzettséggel rendelkezők számára.

Felvétel: legalább középfokú nyelvvizsga olasz

pedagógiai

dítás, 1 nap nyelvészet, irodalomtörténet és ún. civilizációs tárgyak (5 félév során földrajz, történelem, színház- és filmművészet, zene-történet, művészettörténet).

A 6. félévben csak nyelvórák lesznek valamint tanítási gyakorlat és szakdolgozatírás.

Jelentkezési határidő: 1992. május 1.

Érdeklődni lehet dr. Lax Évánál az ELTE Olasz Tanszékén (1-187-284 vagy otthonában: 1-853-237), valamint Ogonovszky István-nénál a Szent László Gimnáziumban (1-575-712).

TERMÉSZETBÚVÁR

A nagy hagyományú, immár több mint fél évszázados múltra visszatekintő BÚVÁR új címmel, küllemében, de főleg tartalmában gyökeresen megújulva került az olvasók kezébe. Az igényes biológiai ismeretterjesztés fórumaként számom tartott lap nemzedékek szemléletét formálta, következetesen vállalva magára; tudományos nézetek elleni küzdelmet. Most új fajta kihívással kell szembenéznie. Meggyőződésünk, hogy napjaink egyik sorsfordító kérdése: mennyire tesszük képessé a felnövekvő nemzedéket az ökológiai válság felismerésére és kezelésére. A TermészetBÚVÁR ezt a nehéz és megdöbbentő feladatot vállalta magára; színesen, érdekesen, a beavatás igényével szeretné olvasóit tájékoztatni az ökológia alapkérdéseiről, a tudományterület újdonságairól, a napjainkat jellemző környezeti problémák ökológiai megoldásának lehetőségeiről.

A 48 (ebből 16 színes) oldalon megjelenő környezetbarát ökológiai magazin tematikája egyfajta szolgáltatás: az érvényben lévő tantervek karbantartását, a fehér foltok zsugorítását, az ismeretek elmélyítését szolgáló cikkekkel, riportokkal, összeállításokkal segít az eligazodásban. Valamennyi számunkban adunk posztert, továbbá gyakorlati ismereteket akvaristáknak, terraristáknak, gombászkodóknak stb., ezzel is a természet jobb megismerését szolgálva.

Napjaink anyagi gondjai, sajnos, bennünket sem kerülnek el. Lapunk évek óta bajban van, most azonban válságos helyzetbe kerültünk. Elfogyóban vannak anyagi támogatóink, s a drasztikusan emelkedő nyomdai költségek elviselhetetlen teherként nehezdednek ránk, hiszen a jelenlegi 48 forintos ár helyett ma már több, mint 100 forintot kellene kérnünk egy-egy példányért! Ez az olvasótáborunk nagyobb hányadát kitevő diákok, tanárok és nyugdíja-

sok számára megfizethetetlen.

Nehéz helyzetünkben elsősorban a pedagógustársadalomhoz fordulunk segítségért. A TermészetBÚVÁR cselekvő támogatására kérjük mindazokat, akik szívből viselik a környezet jobbítását, és segítenének bennünket az előfizetők táborának bővítésében. Rendeljük meg lapunkat a szerkesztőség címén (1051 Budapest, Arany János u. 25.), és ajánlják ismerőseiknek és barátainak.

A TermészetBÚVÁR Szerkesztősége

Stolmár László: Életem, életünk

Részletek Stolmár László: Életem, életünk című önéletrajzi visszaemlékezéséből. Stolmár László munkája az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum gondozásában jelenik meg 1992-ben.

1929.

Életem a zenithez közeledik. 35 éves vagyok és nevem pedagóguskörökben jó csengésű. A Budapesti Tanítótestület igazgató tanácsa rendes tagul választ. Júniusban és augusztusban továbbképző tanfolyamok előadója vagyok az I. kerületi tanítóképzőben, Szegeden, Nyíregyházán, Pápán, Kaposvárott tartok bemutató tanításokat. Károlyi József gróf fiát, Istvánt a IV. osztályvizsgára készítem elő. Pista vonzódik hozzám, szülei megbecsülnék.

Közben abszolválom az egyetemet, készítem doktori értekezésemet. Méhely professzor érdeklődéssel figyelni munkámat, s ő, a csodálatos rajzoló, festő, elismeréssel szól mikroszkópi rajzaimról, festett metszetképeimről. Biztosan érzem, hogy rokonszenves vagyok szigorú tanáromnak, pedig néhány megjegyzése – például: nem elég szépen megkötni a nyakendőt, hanem a mikroszkóp fölé is oda kell hajolni – kissé fáj, de a bajuszkája alatti mosoly mégis biztató. Nyáron elkészült a disszertáció. Méhely dicsérettel elfogadta és őszre meg is jelent a Stephaneum nyomda gondos kiállításában. 22-én avattak doktorrá, sajnos, nem szép eredménnyel. Ennek az az oka, hogy növénytan tanárom, Mágocsy Dietz Sándor az utolsó szemeszteremre nyugalomba vonult, és Paál Árpád került a helyére, aki igen rossz előadó volt, de még rosszabb kérdező.

Első szigorlója voltam, neki is szokatlan volt a szerep. Kérdéseit képtelen voltam megérteni, s szinte faggatni voltam kénytelen, mire is akar tőlem feleletet kapni. Ez az utolsó fél óra bizony gyötrelmes volt. Így aztán csak szótöbbséggel lettem doktor, ami annyiból érdekes csak, ahogy akivel riogattak négy éven át, Méhely Lajos mind az állattanból, mind anthropológiából igen meg volt elégedve velem, és további sikereket kívánt munkámhoz.

Mikor kijöttem a kétórás szigorlatról, elémm állt egy könyvügynök és így szólt: "Doktor úr, rendelje meg ezt a könyvet!" "Honnan tudja, hogy doktor vagyok? – kérdeztem. Maga az első, aki így szólít." "Kérem, aki ebből a teremből ilyen képpel jön ki, mint Ön, az biztosan doktor már."

Jó szeme volt, mert a képem valóban boldogságtól sugárzott. Valóban sok munka és kitarás kellett ahhoz, hogy eddig eljuthassak, de Mocuskám örökös segítsége, minden engem esetleg zavaró hatás elhárítása, testi-lelki nyugalmam biztosítása nélkül szándékomat nem érem el. Ezt köszöntem meg neki első-sorban abban a forró ölelésben, csókban, amiben haazérkeztemkor összefortunk. Nagyon sok gratulációt kaptam a testületemtől és szép cikk jelent meg rólam a Tanítók Szövetsége február 1-i és a Dunántúli Tanítók Lapja március 1-i számában, hiszen akkor filozófiai doktori végzettségű tanító alig volt az országban. Melen szorította meg a kezemet Abonyi Sándor dr., akinek nógatása nélkül algiha mertem volna ekkora fába vágni a fejszém. A sors kegyetlen rendelése volt, hogy már a következő nyáron örökre lehúnyta szemét, és katedráját én örököltem a szemináriumban. Nem így ígérte, s nem így reméltem, hogy átadja majd a helyét. Ha átgondolom sorsom további alakulását, talán ennek a kiváló tudósnek köszönhetek a legtöbbet azzal, hogy biológiai tanulmányokra ösztönzött, s önbizalmat ébresztett bennem. Mindig nagy hálával gondolok rá. (Agytumorban halt meg.) Nagy csapást jelentett Quint József halála is április 26-án.

Visszakerülve testületembe, a nyolcosztá-

lyos népiskola kiépítésében vettem részt. A VIII. osztályt vezettem (a szemináriumban épült ki először az országban). A nyáron szégyen mesterem, Abonyi meghalt, s októbertől engem bíztak meg a fővárosi tanítóóság biológiai (állattani, embertani) továbbképzésével, a gyakorlatok vezetésével. Nagy ambícióval fogtam ehhez a szép munkához, és az eredmények, sikerek nem maradtak el. (Az óradíjak pedig növelték jövedelmemet.) Ezután is sok meghívást kaptam az ország minden részéből bemutató tanításokra, előadásokra. Ez évben Gyöngyösön, Nagykanizsán, Ráckeresztúron, Egerben jártam. Ismét kaptam miniszteri elismerést.

1931.

Bár Quint József már nem élt, a minisztérium számontartott, s a miniszter 1931. szeptember 1-től 1936. augusztus 31-ig az Országos Közoktatási Tanács rendes tagjául kinevezett. Két jóval idősebb tanító tagja volt csak a tanácsnak: Kindlovits Pali bácsi igazgató (még apámat is ismerte), és Drozdy Gyula, a képző gyakorlóiskolai tanítója. Az 50 tagú előkelő társaságnak (24 egyetemi tanár) én voltam a legfiatalabb tagja. A szeminárium továbbképző tanfolyamain mind több órát tartok, ezeket a végzett tanítók szívesen hallgatják. Főleg a természetrajz és a földrajz metodikájával foglalkozom és állattani adok elő gyakorlatokkal.

November 23-án Szendy Károly tanácsnok (illetve az ő előterjesztésére Sipőcz polgármester) felment a tanítás alól, s a fővárosi helyi tanterv készítésére Háros Antal igazgató mellé oszt be. Osztályt többé nem vezetek. Szinte meglepődöm, amikor kiszámítom, hogy mindössze 11 évig tanítottam csupán, és a népiskolai nevelő-oktatás irányításában szót kaphattam. Igaz, hogy végzett munkámmal áttekintést nyertem az egész területen, és hozzáértésemet őszinte lelkesedés és ügyességgel fűtötte. Sokan csábítottak a biológia tudományos művelésére, de éreztem, hogy képességem és tudásom a gyakorlati pedagógia területére predestinál.